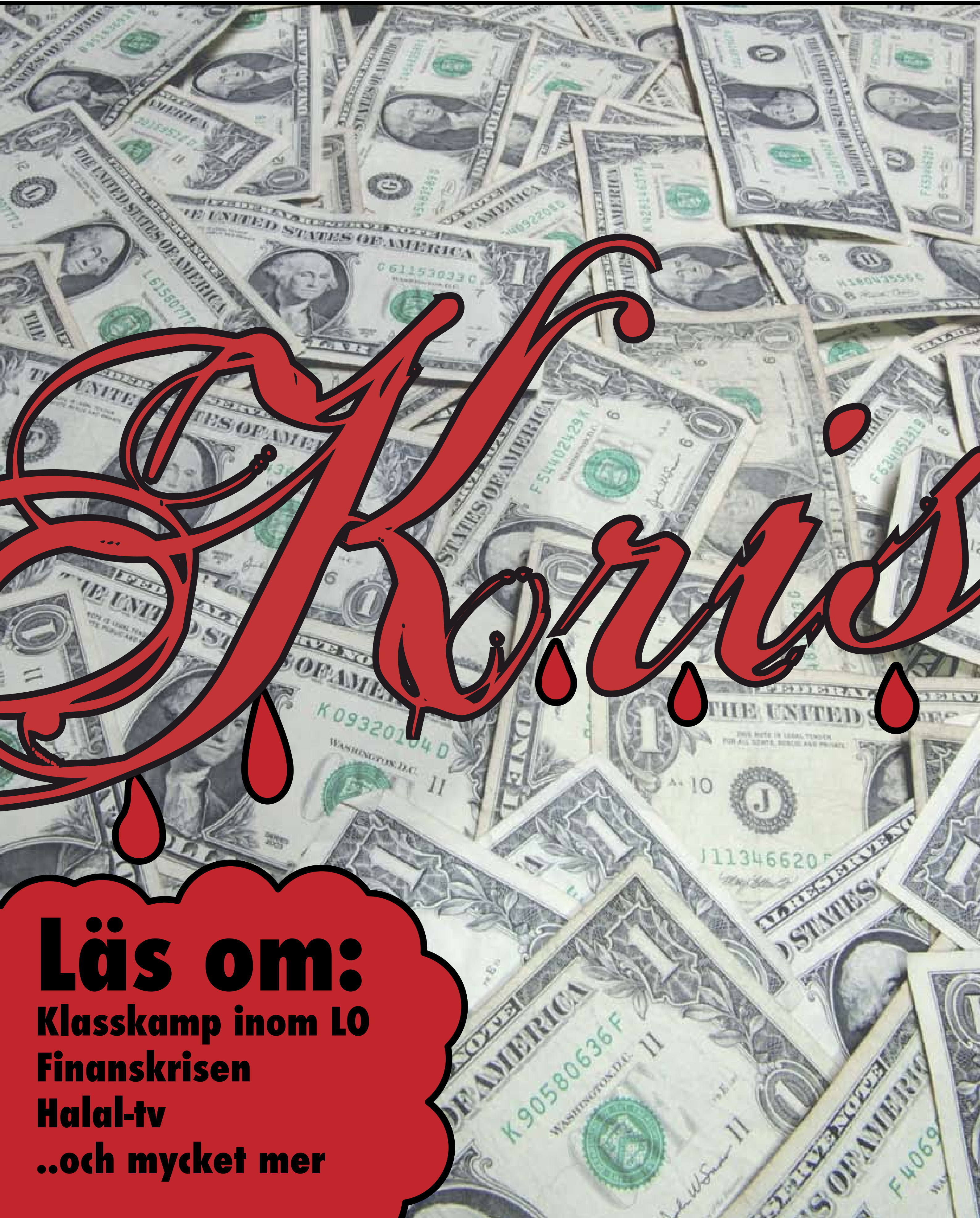
DIREKT AKTION

RADIKAL SYNDIKALISTISK UNGDOMSTIDNING

#56 ☆ 30:-

16/5 LUND
OCKUPATIONSFESTIVAL
RECLAIM THE STREETS
FETA MASSAKTIONER
MVH OCKUPANTSCENEN

New T-shirt by Wapiti
Still not loving police
Maroon+red on blue
FOTL Super Premium
sizes xs-xl
150 SEK+pp
wapiti.se

#56

Innehåll:

DIREKT AKTION

Direkt Aktion ges ut av kulturföreningen Direkt Aktion och är Syndikalistiska Ungdomsförbundets utåtriktade organ. Tidningen kommer ut med fyra nummer per år.

Ansvarig utgivare: Axel Gagge

Redaktionen: Axel Gagge, Hugo Wijkström, Gustav Ingman, Rickard Skoog, Johanna Hedlund

Layout och illustrationer: Rickard Skoog

ISSN: 1403-281X

Organisationsnummer: 885001-9087

Direkt Aktion
Box 6507
113 83 Stockholm

www.direktaktion.se
direktaktion@suf.cc

Att prenumerera på Direkt Aktion kostar 120kr för ett år (fem nummer) och stödprenumeration kostar 200kr för ett år.

Direkt Aktion söker skribenter, illustratörer och fotografer. Är du intresserad av att medverka så kontakta redaktionen på direktaktion@suf.cc

Det här numret av Direkt Aktion har inte ett tema, utan flera. Från början ville vi göra ett temanummer om facket, men finanskrisen blev tillslut omöjlig att inte ta med. Direkt Aktion är en revolutionär tidning, vi sätter den verkliga frigörelsen från kapitalismen främst – den som sker på arbetsplatserna, i vår vardag, på våra gator. Men ibland är det nödvändigt att ta ett steg tillbaka och se hela bilden av strategiska skäl. Vi kan historiskt se att arbetarrörelsen satt upp gränser för vad kapitalismen kunnat göra, men även att kapitalismen lika mycket konfronteras med sig själv. Vad innebär finanskrisen för våra liv, för historien och för vår möjlighet att organisera? Finanskrisen är det här numrets stora osäkerhet.

Det som däremot är säkert med världen och detta nummer är organiseringen, utan organisering ingen arbetarrörelse och ingen förändring. Kanske organiserar vi oss i fackklubben eller så möts och organiserar arbetskamraterna utanför den. Människor har organiserat sig väldigt olika på olika platser i världen, ibland har det varit i fackförbund och partier, ibland i federationer eller bara genom en upprorisk och solidarisk kultur. Det är den organiseringen, och inte några politiker, lagar eller fackpampar, som fört världen framåt.

I stort sett har det varit en märklig och motsägelsefull process att skapa dagens samhälle – det var på sätt och vis både samförstånd med överklassen och en hotfull organisering mot den som gjorde välfärden möjlig. Utan hotet underifrån hade kapitalisterna aldrig gått med på höjda löner, åtta timmars arbetsdag och arbetsgivaravgifter. Samtidigt kompromissade arbetarrörelsens ”representanter” med kapitalisterna både fackligt och i riksdagen, och fick sina nya överklassvänners förtroende att driva fram en kompromiss mellan arbetarrörelsen och kapitalisterna. I många länder gick istället arbetarrörelsen i öppen strid mot kapitalisterna, och möttes med våld. Det utövades alltså både kontroll av arbetarrörelsen (och arbetsköparna) genom kollektivavtal, lagar och så vidare, samtidigt skedde verklig organisering för att bli en verklig maktfaktor och driva politiken åt vänster. Var gick det snett? Idag är facket mycket svagt och socialdemokraterna försöker stjäla röster från de borgerliga partierna genom att locka med förbättringar för småföretagarna.

Direkt Aktion har inte mycket till övers för de kompromisser och val som Socialdemokratiska Arbetarpartiet gjorde, men bland bottennappen måste ändå vara att de övergav den solidariska lönepolitiken. LO fördelade runt 50- och 60-talen löneökningar från välbetalda till lägre betalda jobb för att jämna ut löneskillnader, och i riksdagen fördes en politik för att minska löneklyftorna. Mindre klyftor leder till en stor stabil grupp som solidariskt tjänar på höga skatter och välfärd, arbetare som var socialdemokraternas väljarbas. Idag, när ungdomar, äldre, invandrare och kvinnor spelas ut mot varandra, hur ska vi hitta en gemenskap som kan samla oss alla igen? Läs nummer 56 av Direkt Aktion och börja fundera på saken.

Med kamratliga hälsningar,
Redaktionen

FINANSKRIS

-vad har det med oss att göra?

Kapitalismen har skakats av allvarliga kriser från första början. Kriserna kan vara av många olika typer och bero på olika saker, men gemensamt för dem är att kapitalismen ställs inför förhållanden som den inte kan

> Kapitalismen är speciell för att den hela tiden slås i spillror

hantera. En kris är inte problemet för kapitalismen i sig, utan sättet att omskakande ta sig ur sina problem. Kapitalismen är speciell för att den hela tiden slås i spillror men förändras och anpassar sig helt till nya förhållanden. Det är nästan som om kriserna har gjort kapitalismen starkare, istället för att göra slut på den. Våra föräldrar och deras föräldrar har alla varit med om kriser i ekonomin, kriser som har påverkat världshistorien och i förlängningen våra liv. Vad har hänt idag och vad kommer hända med oss, i vår vardag? Det som hänt idag är att en mycket stor härva av lån har visat sig värdelösa, och i sin tur spridit rädsla i hela den internationella aktiemarknaden. Vi ska försöka ge en marxistisk förklaring till den historiska bakgrunden. Ämnet är svårt, så försök gärna att läsa igenom texten flera gånger, kolla upp ordlistan, prata med en kompis eller läs sammanfattningen i slutet om det känns svårt att förstå!

Kristeori

Kristeori

På 1930-talet utbröt den stora depressionen och miljontals blev arbetslösa och svalt med krig och fas-

> på 70-talet stannade tillväxten trots sänkta räntor och en öppen global klasskamp bröt ut

cism som följd. På 70-talet stannade tillväxten trots sänkta räntor och en öppen global klasskamp bröt ut. I samband med kriserna har alltid stora revolutioner, krig eller fascistisk diktatur utbrutit. Kriserna har för arbetarrörelsen samtidigt alltid varit ett hot och en möjlighet. Därför har de också så klart studerats intensivt av revolutionära rörelser, det som i marxismen kallas kristeori. Kriser är väldigt svårförståeliga, för de beror på många olika saker som i sig kan vara svåra att avgöra. Jag har i den här texten försökt undvika att påstå sådant jag inte har bevis för och utgå från det vi redan vet.

Spekulation

Alla företag kräver investerat kapital för att kunna starta, skaffa lokaler, verktyg och anställa personal. Investeringar är det som driver hela ekonomin - utan kapital kan inget lönearbete utföras. Allt kapital som investeras är ett slags lån. Kapitalisten som lånar ut pengar till ett företag förväntar sig att få tillbaka pengarna och en vinst. Statliga och privata banker, fonder och kapitalister lånar ut pengar till varandra och till företag som beräknas gå med vinst. Den varuproduktion som finns idag förväntas växa i framtiden och skapa profit. Men för att växa behöver produktionen lån eller investeringar, och bankerna är bara beredda att låna ut så mycket som de

> Det här innebär att två tredjedelar av hela ekonomin är luft

tror att ekonomin kommer att växa. Därför säger lånen oss något om den förväntade tillväxten. Problemet idag är den samlade mängden kapital som används till lån. Kapitalister och fonder lånar av banker och investerar enorma summor i osäkra branscher, fullt övertygade om att de kommer gå med vinst. Enorma vinster har varit möjliga att snabbt få ut ur spekulationen, men den samlade mängden kapital som används till spekulation är idag minst tre gånger så stor som värdet av hela den existerande ekonomin. Det här innebär att två tredjedelar av hela ekonomin är luft - de pengarna kan inte köpa några verkliga varor! Det krävs bara att några kapitalister blir oroliga och säljer sina aktier, så kollapsar allt förtroende för spekulationsmarknader-n a och det blir finanskris. Det har inte bara investerats i stora företag, det har spekulerats i

människors privata konsumtion också! Det spekuleras i människors boende, i deras pensioner och t.o.m. i mat! Ingen är längre beredd att betala ut tillräckligt höga löner för att göra all konsumtion långsiktigt möjlig - så istället delar bankerna ut oerhört generösa lån till hushåll, som gör det möjligt att t.ex. spekulera i och driva upp bostadspriser långt över vad de flesta skulle kunna betala under sina liv. I USA har banker erbjudit bostadslån till s.k. ”sub-prime borrowers” d.v.s. hushåll med för dålig och osäker ekonomi för få vanliga lån. Utlåningen är så klart också en spekulationsmarknad, där bankerna och investerarna förväntar sig att få tillbaka sina pengar och en vinst. När det visade sig att allt för många av dessa fattiga hushåll inte kunde betala tillbaka och gick i personlig ”konkurs”, kom sub-prime-marknaden i kris. I förlängningen drabbade krisen sedan USA:s och världens marknader.

Idag kan vi höra från borgerligt

> kapitalismen producerar ju inte för samhällets bästa, eller ens för att bevara kapitalismen, utan varje kapitalist investerar för sin egen profit

håll att bankerna skapade krisen genom att ge lån till människor som egentligen inte var kreditvärdiga, och därmed har de genom ansvarslöshet skapat krisen. Må så vara, men det förklarar inte varför bankerna och staten såg till att lånen gick igenom, och ännu mindre varför människorna lånade pengar trots att de inte kunde betala tillbaka. Angriper vi det hela ur en socialistisk synvinkel är ju problemet att människor inte haft råd att köpa bostäder för sin lön, inte att bankerna lånat ut pengarna till de som behöver tak över huvudet.

Spekulationen skapade krisen, men var verkligen spekulation själva orsaken? Fler och fler finansbubblor har dykt upp sedan 90-talet, så varför fortsätter kapitalisterna investera i spekulation? Svaret är så klart att där ligger stora (men riskabla) vinster för kapitalister och banker, medan industrin istället har för mycket kapital och inte lyckas skapa lika stora vinster. Spekulationsmarknaden ökar inte mängden profit för hela kapitalismen, men den enskilde kapitalisten kan göra vinst - och kapitalismen producerar ju inte för samhällets bästa, eller ens för att bevara kapitalismen, utan varje kapitalist investerar för sin egen profit. Så länge finansmarknaden är lönsam för den spekulant som lyckas göra ett klipp och bli rik kommer spekulationsbubblorna att fortsätta, trots att det är skadligt för hela ekonomin.

Profitkvotens fallande tendens

Marxismens kristeori har många förklaringar till hur kriser uppstår. En av de viktigaste är Marx egna resonemang om profitkvotens fallande tendens. Eftersom kapitalisterna konkurrerar med varandra på en marknad är de tvungna att sälja produkter till ett konkurrenskraftigt pris. Under 1800- och 1900-talen uppfanns ny teknik i dramatisk takt, teknik som gav konkurrensfördelar till de företag som införde den. De som hade bättre teknik kunde tillverka billigare varor och sälja dem till lägre priser. På det sättet industrialiserades världen, vilket samtidigt ledde till att allt fler arbetstillfällen i industrin ersattes med maskiner.

Men billigare produktion betyder inte mer profit - för det är ur människors arbete som profiten kommer.

billigare produktion betyder inte mer profit - för det är ur människors arbete som profiten kommer.

En kapitalist som producerar måste köpa maskiner och köpa arbetskraft, d.v.s. betala lön. Även om jag har lite pengar på banken måste jag arbeta för att kunna leva, vilket tvingar mig att acceptera en låg lön. Jag kanske kan undvika de sämsta lönerna, men jag måste åtminstone acceptera en ungefär genomsnittlig lön - jag har helt enkelt inte råd att gå och vänta tills lönerna höjs . I vårt arbete producerar vi ett värde som är större än det värde vi får tillbaka i form av lön - det mervärdet är profiten! Med fler maskiner blir produkterna billigare för kunderna - men det behövs färre arbetare för att tillverka dem. Färre arbetare i produktionen av en vara betyder att det blir mindre profit per vara. Ny teknik kommer i stort sett (=tendera) att göra produktionen mer och mer effektiv - vilket samtidigt gör den mindre och mindre lönsam. Profiten delat med det kapital som investerats i arbete, maskiner och råvaror har med andra ord minskat. Det är profitkvotens fallande tendens. Marxister har ofta hävdat att profitkvoten kommer bli kapitalismens fall och menat att när kapitalismen ställs inför sådana riktiga, slutgiltiga kriser finns ingen annan lösning för arbetarklassen än att göra revolution.

På 60- 70- och 80-talen upplevde världens ekonomier problem med sin tillväxt som inte gick att hantera. "Vanliga" finanskriser har bara att göra med förväntningar på investeringar och kan kontrolleras genom att sänka lånekostnader eller med "krispaket". Men vi och många marxister menar att kriserna berodde på ökande problem med profitkvoten i industrin. Industritillverkningen effektiviserades gradvis från tiden efter andra världskriget, vilket i längden slog undan benen för kapitalisternas profiter från industrisektorn. Från 60-talet och framåt var också en mycket orolig tid i världen med mycket revolutionära strejker och uppror runt hela världen, för många var det tydligt att kapitalismen i sig var problemet, inte krisen.

Det är mycket omstritt om lönsamheten verkligen återhämtat sig sedan krisen på 80-talet. Mängden spekulationskapital har i alla fall ökat enormt sedan 80-talet, vilket skulle kunna vara ett bevis för att kapitalisternas lösning av krisen var att öka sin lönsamhet genom spekulation istället för verklig tillväxt i ekonomin. I så fall är krisen inte långsiktigt löst och detta skulle kunna vara början på slutet för spekulationsmarknaden och kanske i längden hela kapitalismen. Kanske har profitkvoten återhämtat sig, och kapitalismens verkliga kris skjuts upp. I så fall är krisen bara en kris för de system som kontrollerar kapitalismen, som en del marxister påstår.

Klimatkrisen är inte mänsklighetens kris - det är kapitalismens

Miljökrisen

Finanskriserna har återkommit regelbundet sedan kapitalismens barndom och vi kan förvänta oss att kriserna påverkar våra chanser att göra motstånd. Men det finns andra kriser - den viktigaste är klimatkrisen. Klimatkrisen är inte mänsklighetens kris - det är kapitalismens. Hela samhällets produktion och konsumtion kontrolleras av kapitalisterna. Äganderätten garanterar att de inte kan stjäla av varandra, men det finns inga lagar inom själva kapitalismen som kontrollerar att kapitalisterna inte stjäl av det som är allas. Luften, vattnet och hela det ekologiska systemet kan inte föras in i ekonomin eftersom det brukas av alla, hela tiden. Ingen kan heller sätta ett pris på vad luftföroreningar egentligen kostar alla. Det här är orsaken till miljökrisen - trots att ekonomin som helhet (eller människorna i den) långsiktigt inte tjänar på att ha produktion som långsiktigt förstör jordens klimat så fortsätter miljöförstöringen eftersom den är lönsam för den enskilda kapitalisten. Enorma mängder kapital är investerade i vägar, bilar och annan teknik som är beroende av olja eller annan miljöfarlig produktion. Problemet är att den marknaden måste förstöras eller i alla fall minskas - något som ingen kapitalägare skulle gå med på frivilligt. Nån måste alltså betala för den gigantiska miljöanpassningen som måste göras - och kapitalisterna, som inte är en samlad grupp, kommer inte att vilja betala den. Självklart är det vi som arbetar som kommer att få betala. Redan nu vädjar tidningarna till oss att byta glödlampor och åka på eko-semestrar. Vi kommer få se fler krav på att vi ska betala kapitalisternas miljökris genom höjda skatter och priser.

Vi kommer få se fler krav på att vi ska betala kapitalisternas miljökris genom höjda skatter och priser.

Vad har det med oss att göra?

Jag ska försöka mig på en slutsats. Oavsett om krisen är orsakad av profitkvotens fallande tendens - eller om den inte är det - så är kapitalismens kriser ytterst händelser när kapitalismen stöter på sina egna gränser och överskrider dem. Kapitalismen är inget slutet, tydligt bestämt samhällssystem, utan blev runt 1600-talet det dominerande samhällssystemet genom att samhällsmakten flyttades från storbönder till fria handelsmän. Varje samhällssystem har sina inre begränsningar. Kapitalismen har många problem och de handlar om profitkvotens fallande tendens, om problem att sätta rätt pris på otydliga resurser som klimatet, om att undvika ekonomisk kollaps i kriget mellan alla kapitalister.

Kapitalismens verkliga problem börjar när den hotas från flera håll. Miljökrisen, oljekrisen och finanskrisen, de skenande matpriserna, de allt större städerna med sina militanta underklasser, de allt tätare internationella banden mellan fackförbund, den nya informationstekniken. Världen är fylld av kriser för kapitalismen Vid någon punkt riskerar det att bli för mycket för kapitalismen, så att en anpassning till den nya situationen inte är möjlig. Oavsett hur det går, så spelar arbetarrörelsens beteende helt klart roll, även om vi kanske inte bestämmer kapitalismens utveckling lika mycket som vi skulle vilja. När kapitalisterna vill få oss att betala deras kriser - då ska vi gå till motangrepp och arbeta för att förstatliga deras banker och företag. När kapitalismen verkligen är i kris måste vi vägra betala för att inte gå under med krisen. En högre grad av facklig och politisk organisering och ett starkare allmänt medvetande om socialismen bland människor behövs, helt enkelt en starkare revolutionär rörelse. Det här är ingen direkt kris för dig och dina vänner, mer än att det blir ännu färre jobb än tidigare. Men vi ser garanterat fram emot ett par spännande årtionden, och det är du och jag som kommer att ta striderna där de börjar, på jobbet. Bolånekrisen verkar vara en bra början, priset på hummer sjunker och försäljningen av Marx ökar.

När kapitalisterna vill få oss att betala deras kriser - då ska vi gå till motangrepp och arbeta för att förstatliga deras banker och företag.

Axel Gagge & Redaktionen

ORDLISTA

Subjektiv: ur en grupps eller en persons perspektiv. Motsatsen är objektiv, ur allas gemensamma perspektiv.

Investeringar: ett lån till en verksamhet som i längden ska betalas tillbaka med en avkastning, en profit. En investering kan vara lån eller aktier.

Profit: den vinst som kapitalister får från sina arbetares arbete.

Profitkvot: förhållandet mellan hur mycket profit som en kapitalist kan få ut och hur mycket kapital som investerats i arbete, maskiner och råvaror.

Kapital: värde som används för att skapa mer värde, allt så värde i rörelse. Kapital kan vara exempelvis pengar, maskiner eller arbetskraft.

Kapitalist: en organisation eller en person som äger tillräckligt mycket kapital för att producera och göra profit, alltså mer kapital

Spekulationskapital: kapital som investeras i andra investeringar, för att göra vinst från investeringar utan någon verklig produktion.

Personen på bilden har ingenting med artikeln att göra.

Klasskamp i LO facken

Kan man vara autonom och samtidigt aktiv i ett LO-fack? Är inte de endast till för sossar? Direkt Aktion har träffat Karl Svensson som tidigare varit aktiv i SAC Syndikalisterna och den autonoma rörelsen, men sedan han började jobba som tågvärd på ett stort svenskt tågföretag valt att organisera sig inom SEKO. Vi har berört allt från valet av fack, lokala arbetarkamper, LO:s roll ur ett samhälleligt perspektiv och möjligheter till att vända dagens utveckling som inte riktigt går arbetarklassens väg.

Vi träffar Karl i SEKO-klubbens lokal på Kungsholmen. I rummet finns förutom datorer och skrivbordsplatser ett konferensbord och på en bokhylla står byster av Lenin och Hjalmar Branting tillsammans med en SEKO-vimpel. Lite ironiskt har något försett Lenin med en festlig hatt. Det ger på något sätt en fingervisning om de vitt skilda åsikterna som kan rymmas inom en fackklubb. Kanske att en byst av Reinfeldt hade gjort det hela än mer representativt, för när man organiserar sig fackligt handlar det mer om gemensamma intressen på arbetsplatsen än politiska föreställningar. På bordet framför oss ligger det senaste fackliga meddelandet från klubben. Omslaget pryds av en pingvin.

-Något man lärt sig inom den autonoma rörelsen är att tänka i nya banor kring kollektivt agerande. Det kan låta konspiratoriskt, men den autonoma rörelsen har pratat mycket om att arbeta med effektiva myter och bygga upp en bild av en tydligt definierad fiende. Pingvinen är vår gemensamma symbol på arbetsplatsen. När det blåser hårt sluter sig pingvinerna samman för att skapa värme och långvarigt kunna vänta ut stormen. Precis så måste vi göra, berättar Karl.

Tidigare arbetade Karl i en ICA-butik. Affären hade ingen fackklubb, och de enda som var fackligt anslutna var butiksledningen. Det gjorde att Handels inte var ett alternativ - situationen krävde andra organisationssätt. I det läget var SAC ett mycket bättre alternativ än LO tycker Karl, men så behöver det inte vara på varje arbetsplats. Valet av organisation måste bestämmas utifrån hur det ser ut för tillfället. Det är enkelt att skapa konflikter, men betydligt svårare att flytta fram positionerna ur ett mer långsiktigt perspektiv. Frågan om hur det skall göras är något som måste konfronteras, säger Karl.

-Jag hade länge sett på LO som reaktionärer som bara säljer ut arbetarklassen. Men samtidigt visste jag att många av de hårdaste och mest omfattande klasstriderna under de senaste åren har bedrivits av LO-klubbar. Det gav insikten att det ändå måste gå att göra någonting inom de större fackförbunden. På mitt nya jobb var ungefär 240 av 300 tågvärdar medlemmar i den lokala SEKO-klubben. Jag ville organisera mig tillsammans med mina arbetskamrater, därför var det ett ganska enkelt val. Det hade kanske varit möjligt att bygga ett kollektiv utanför facket, men att det inte fanns en konflikt mellan arbetarkollektivet och fackstyrelsen gjorde att det ändå kändes lockande att gå in i SEKO.

> ”Det är enkelt att skapa konflikter, men betydligt svårare att flytta fram positionerna ur ett mer långsiktigt perspektiv

Förhållandet mellan LO-toppen och klubbarna verkar dock inte vara helt oproblematiskt.

-En paradox för LO är att de med ena handen måste skapa konflikter, ett hot om oordning. Men med andra handen måste de hålla tillbaka konflikterna för att kunna nå bestående resultat som bevaras genom avtal. Inom LO byter man arbetsfred mot bättre villkor, och det betyder att man under avtal måste hålla tillbaka strejker och protester. Facket centralt har varit så effektiva på att göra det att rösterna

tystnat på många arbetsplatser. Det finns få kvar inom facket som vet hur man tar strid. Och det märks i LO-toppen - det är någonting som saknas, någonting som gör att de inte längre får igenom sina krav i förhandlingarna. Det finns inget tryck nedifrån längre, och de vet inte hur de ska kunna skapa det.

Men förhållandena borde ändå inte vara oföränderliga:

-Jag hade länge åsikter om att

> Det är någonting som saknas, någonting som gör att de inte längre får igenom sina krav i förhandlingarna. Det är inget tryck nerifrån längre, och de vet inte hur de ska kunna skapa det

LO, det är en organisation där man inte får tycka och tänka som man vill, där pressen uppifrån är stenhård. Och det stämmer säkert om man vill bli ombudsman. Men klubbarna ute i landet skriker praktiskt taget efter engagerat folk och nya idéer. Det är en uppmaning till er yngre: När ni börjar jobba, var inte rädda för facket! Blir det konflikter och kollektivet sätts i rörelse, då kommer man att sätta press både på arbetsgivaren och ett ganska konservativt och stelbent LO, och det kommer komma motreaktioner därifrån. Men överbyggnaden svarar mot klimatet på arbetsplatserna. Förstår man det blir fackledningen inte så viktig. Vad LO är och inte är, är inte det viktigaste för kampen på arbetsplatsen.

När Karl började arbeta på tågföretaget kom han mitt in i en konflikt. Företaget hävdade att arbetets art gjorde det omöjligt för dem att göra scheman som utgjorde full tid varje månad. Därför ville man etablera ett system med osäkra anställningar. De började anställa alla nya på 80 procent för att bara behöva betala för den effektiva arbetstiden.

-Facket svarade med att protestera mot det och samtidigt begära in schemana för alla sina medlemmar som var anställda till 80 procent. Det visade sig att schemana i många fall ändå lades på 100 procent, eller i vissa fall ännu högre.

Facket valde att förhandla för varje enskild medlem som jobbade mer än 80 procent. Man krävde att deras anställning skulle motsvara den tid de jobbade. Företagsledningens tanke var att de som inte var heltidsanställda skulle vara som en reservarmé, som kunde täcka upp när ordinarie värdar blev sjuka, tog ledigt eller av andra anledningar inte kunde jobba. Men systemet fungerade inte eftersom de deltidsanställda sällan hade lust att jobba extra. Det hela blev ännu krångligare i och med att de som redan kört ett pass inte kunde kallas in senare samma dag, för då blev det allt för många arbetstimmar på en dag. Dessutom tyckte de äldre arbetarna att det som hände var oacceptabelt.

-När vi berättade för de äldre på arbetsplatsen om vår situation var det många som tackade nej till att jobba extra, med hänvisning till att det fanns andra som vill arbeta heltid. Ge dem jobbet istället! Några månader senare gick företaget ut med ett meddelande till samtliga om att gå upp till heltid. Det var en ganska häftig grej att stoppa osäkra anställningar i en tid där alla andra arbetsplatser går åt andra hållet.

FFackmötena användes som ett sätt att sprida information om vad som hände. Även om det aldrig togs några formella beslut om hur arbetarkollektivet skulle agera var det ändå uppenbart för alla att det var deras gemensamma agerande

> även om det aldrig togs några formella beslut om hur arbetarkollektivet skulle agera var det ändå uppenbart för alla att det var deras gemensamma agerande som stoppade flexibiliseringen av arbetsstyrkan

som stoppade flexibiliseringen av arbetsstyrkan. Karl skulle personligen vilja att fler fackklubbar tog efter deras exempel.

-Arbetsgivare får idag teckna en provanställning på upp till sex månader, men de måste inte. Jag skulle vilja att facket oftare gick in och ifrågasatte provanställningar. Som provanställd är det svårt att ställa krav, men facket har styrkan att säga ifrån.

Ett stort problem på företaget är att hitta platser där alla kan samlas. Facklokalerna ligger avskilda från själva arbetsplatsen och medlemmarnas arbetstider är väldigt skiftande och oregelbundna. Därför startade facket en arbetsplatstidning, som ett forum för diskussion och gemensamma lösningar. Tidningen kommer ut fyra gånger per år, och alla medlemmar får den via sitt postfack.

-Jag och en kamrat började att arbeta mycket med tidningen. Att starta den utan uppdrag från

> Arbetskamraterna måste känna att det ytterst är dem det hänger på, inte vad tidningarna skriver

facket hade gjort att företaget kunnat identifiera oss som bråkmakare, men eftersom att SEKO stod bakom den gav det oss ett visst skydd. Vi skiljde tidningen från fackinformationen och lät den istället bli en arena för en mer analytisk debatt, som inte kan föras på andra forum.

Hittills har tre nummer givits ut och responsen har ökat för varje nummer. Allt fler skickar insändare och artiklar, men framförallt har tidningen blivit något som alla på arbetsplatsen förhåller sig till och diskuterar kring. Den skapar en gängkänsla, en enhet mellan människorna på arbetsplatsen.

Den autonoma rörelsen har fokuserat sig runt SAC sedan den fackliga reorganiseringen. Det innebär bland annat att sådana fördelar som lokal strejkrätt, eftersom SAC inte är bundna av några avtal. Men det kanske inte alltid är att föredra.

-De flesta går inte till jobbet för att strejka, de flesta går till jobbet för att arbeta. Det svåra med SAC:s linje att inte flytta fram positioner i avtal som gäller alla på arbetsplatser, det är att man alltid måste ha en väldigt hög konfliktnivå. Det är lockande att ha ett fackförbund med strejkrätt i tider av stora konflikter, men i lugna tider är det väldigt skönt att slippa strejka för att kunna upprätthålla det man vann i senaste strejken. Då kan det vara bra att ha ett skrivet avtal och stämma arbetsköparna för avtalsbrott om de försöker kringgå det.

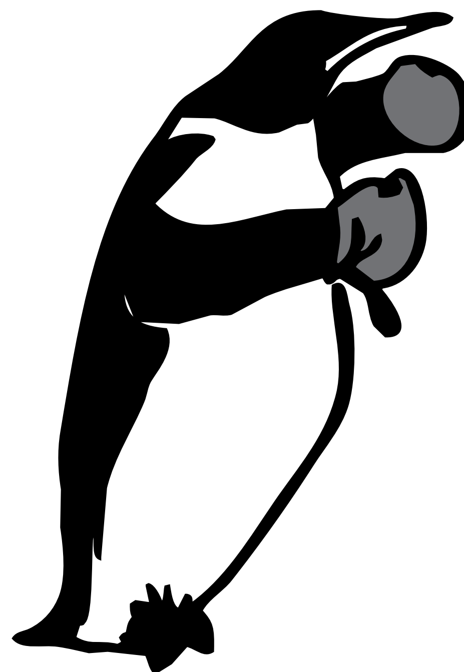
I Stockholm har Karl tidigare bl.a. varit med i Stockholms förenade pendlare (SFP) som under ett par vilda strejker i tunnelbanan 2005 arbetade med att pressa företaget från ett brukarperspektiv (som pendlare) samt på olika sätt stödja de arbetande. Det är inte en metod han har slutat att förespråka, men tycker att vi bör vara uppmärksamma på problemen med den.

-Det gäller att finna sin kollektiva styrka genom att ta strider tillsammans. Det kan vara antingen en större fråga, som den om osäkra anställningar, eller bara att kräva bättre lokaler. Det svåra med att i ett sådant läge vända sig till utomstående och pressen är att man då tvingas förlita sig på någon annan. Då får aktivister, borgerliga debattörer och media avgöra striden. Eller som LO gör, de kallar in ombudsmän när förhandlingar kör fast. Men det enda en ombudsman kan göra är att förhandla med samma argument en gång till. Styrkan finns fortfarande på golvet. Då blir det en tvist i arbetsdomstolen. I den juridiska proccessen fastställs bara vad som jsut nu står i avtalet, det blir inte en fråga om vad vi kan få istället.

-Om det blir en strejk eller på annat sätt en öppen konflikt i media, då finns det möjligheter för utomstående att komma in och stödja arbetarna med aktioner, t.ex. hjälpa till som strejkvakter, bjuda på bullar, hjälpa till med kommunikationen mellan olika arbetsplatser som berörs. Men om man alltid förlitar sig på krafter utifrån leder det till att medlemmarna inte lär känna sin egen styrka. Arbetskamraterna måste känna att det ytterst är dem det hänger på, inte vad tidningarna skriver.

Där avslutar vi intervjun med Karl och beger oss åter i vintermörkret. Jag vet inte om det är naivt, men när jag lämnar fackets lokal och Karl känns det på något sätt lite tryggare än innan. Som ungsyndikalist är det väldigt enkelt att ta del av konflikterna som SAC deltar i, men alla de tusentals strider som hela tiden berör andra kollektiv kan vara svåra att få insyn i. Intervjun med Karl tog oss under ytan på ett stort svenskt företag, och vi fick en glimt av klasskampen där. Må så vara att jag inte har något förtroende för Wanja Lundby-Wedin, men det har inte de flesta arbetare heller. Jag har förtroende för arbetarklassen och oavsett var den är organiserad kan kapitalet inte kringgå eller mer än tillfälligt snärja den. Vi hittar alltid nya vägar att agera genom direkt aktion, det visar Karl med sitt engagemang i sin lokala SEKO-klubb.

Gustav Ingman

Karl Svensson heter någonting annat i verkligheten.

Slavoj Žižek

Gör inte bara någonting, prata

Det finns hur många sätt som helst att analysera kapitalismens kris, och denna artikel är bara en i mängden av läsvärda texter som publicerats. Den skrevs i oktober 2008, när krisen fortfarande var ny och innan det amerikanska presidentvalet hade avgjorts. Men vi på redaktionen menar ändå att den har en hel del viktigt att bidra med, framförallt då den efterfrågar ett politiskt förhållningssätt till ekonomin.

En av de mest slående sakerna angående reaktionen på den pågående krisen (meltdown) är att, som en av aktörerna uttryckte det: ”Ingen vet riktigt vad som bör göras”. Anledningen är att förväntningarna är en del av spelet: hur marknaden reagerar på en särskild intervention beror inte bara på hur mycket bankmän och säljare tror på den, utan även på hur mycket de tror att andra kommer att tro den. Keynes jämförde aktiemarknaden med en tävling där deltagarna måste välja några snygga tjejer från etthundra fotografier: ”Det gäller inte att välja den som man själva tycker är sötast, inte ens den som genomsnittsopinionen tycker är sötast. Vi har nått den tredje graden där vi hänger vår intelligens åt att förutse vad genomsnittsopinionen förväntar sig att genomsnittsopinionen

> ” Vi är tvingade att leva som om vi vore fria

skall tycka.” Vi är tvingade att välja utan vetskapen som skulle möjliggöra våra val; eller, som John Gray sa det: ” Vi är tvingade att leva som om vi vore fria.”

Joseph Stiglitz skrev nyligen att, trots att det finns ett växande konsensus bland ekonomer att något räddningspaket grundat på Henry Paulsons plan inte kommer att fungera, ”det är omöjligt för politiker att inte göra någonting under en sådan kris. Så vi får be en bön att en överenskommelse byggd på den giftiga mixen av specialintressen, missledda ekonomer och de högerideologier som producerade krisen på något sätt kan producera en räddningsplan som fungerar – eller att den inte gör för mycket skada.” Han har rätt: då marknaden baseras på förväntningar (till och med förväntningar på vad andra människor ska förvänta sig). Hur marknaden reagerar på räddningspaketen beror inte bara på dess verkliga konsekvenser, utan på marknadens förväntningar på planens effektivitet. Räddningspaketen kan fungera trots att de är fel ekonomiskt.

Det finns stora likheter mellan talen George W. Bush har hållit sedan

> ” Problemet är att det inte går att separera Main Streets välfärd från Wall Streets

krisen började och de han adresserade till det amerikanska folket efter 9/11. Båda gångerna tog han upp hotet mot det amerikanska sättet att leva och nödvändigheten av snabb och avgörande stå emot faran. Båda gångerna ropade han efter en partiell suspension av amerikanska värden (individuell frihet, marknadskapitalism) för att kunna rädda samma värden.

Stående inför en katastrof som vi inte har någon större möjlighet att påverka, brukar människor säga, dumt nog, ”Prata inte bara, gör någonting!” Senare kanske vi har gjort för mycket. Kanske det är dags att ta ett steg bakåt, tänka och säga de rätta sakerna. Visserligen talar vi ofta om att göra någonting, utan att faktiskt göra det – men ibland gör vi saker för att slippa prata och tänka på dem. Som att snabbt kasta 700 miljarder dollar på ett problem istället för att reflektera över varför det uppstod.

Den 23 september kallade den republikanska senatorn Jim Bunning US Treasurys plan, det största finansiella räddningspaketet sedan den stora depressionen, för ”oamerikansk”:

”Någon måste ta de förlusterna. Vi kan antingen låta människorna som gjorde dåliga val bära ansvaret för sina handlingar, eller så kan vi sprida den plågan till andra. Och det är exakt vad ministern föreslår: ta Wall Streets plåga och sprid den bland skattebetalarna… Detta massiva räddningspaket är inte rätt väg, det är finansiell socialism, och den är oamerikansk.”

Bunning var den första att offentligt delge tankegången bakom GOP-revolten mot räddningsplanen, som nådde sin klimax när den avvisades 29 september. Motståndet var formulerat i termer av ”klasstridsföring”, Wall Street mot Main Street (de vanliga): varför ska vi hjälpa de skyldiga (Wall Street) och låta de vanliga låntagarna (på ”Main Street”) betala priset? Är inte detta ett solklart fall av vad ekonomer kallar ”moral hazard”? Det är risken att någon ska bete sig omoraliskt på grund av försäkringen att lagen eller någon annan makt skyddar dem mot förlustar deras handlande kan leda till: till exempel om jag är försäkrad mot eld, kanske jag använder färre försiktighetsåtgärder mot eld (eller kanske till och med bränner ner mitt

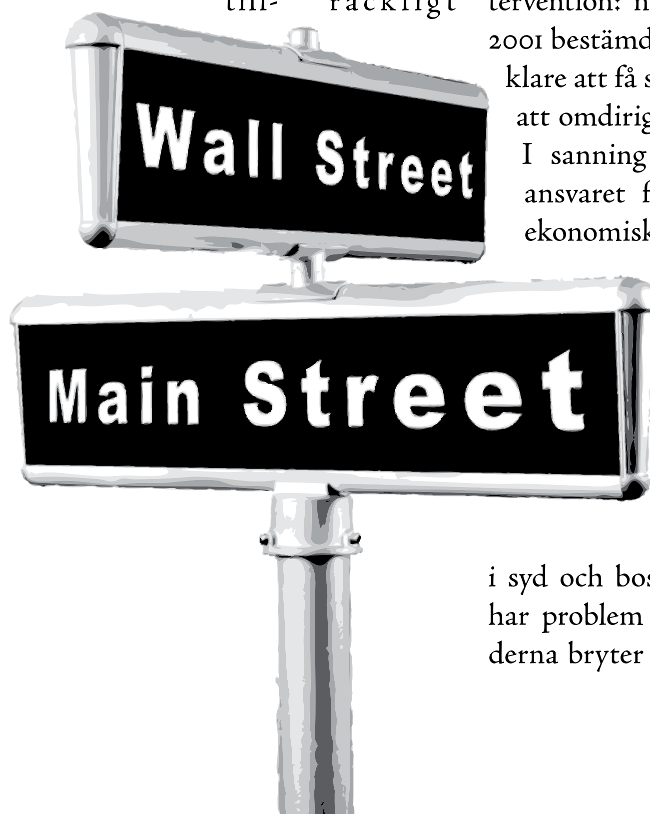
fastighetsområde om de kostar mig pengar). Samma sak gäller stora banker, vilka är skyddade mot stora förluster och ändå kapabla att behålla sina vinster.

Att kritiken mot räddningsplanen kom från konservativa republikaner såväl som från vänstern borde få oss att tänka efter. Vad vänstern och högern delar i detta scenario är deras förakt mot stora spekulanter och företagsledare som profiterar på risktagande men är skyddade från misstag av ”gyllene fallskärmar”. Ur denna synvinkel kan Enron-skandalen i januari 2002 tolkas som en ironisk kommentar om ämnet risksamhälle. Tusentals anställda som förlorat sina jobb och besparingar var tveklöst utsatta för en risk, och hade en lite möjlighet att påverka det som hände. Men toppcheferna som visste om risken och dessutom hade möjligheten att ingripa i situationen, minimerade sin egen utsatthet genom att sälja sina aktier och optioner före konkursen. Så medan det är sant att vi lever i ett samhälle som kräver riskfyllda val, är det ett samhälle där de mäktiga gör valen, medan andra tar risken.

> ” Den stora frågan är inte ”statlig intervention eller inte?”, utan ”vilken typ av intervention?” [...] detta är politik: kampen om vem som ska bestämma villkoren som styr våra liv

Om räddningsplanen verkligen är en ”socialistisk” åtgärd, är det en väldigt besynnerlig sådan: en ”socialistisk” åtgärd som inte syftar till att hjälpa de fattiga utan de rika, inte de som lånat, utan de som lånat ut. ”Socialism” är okej, verkar det som, när den tjänar kapitalismen. Men hur blir det om ”moral hazard” är inskrivet i kapitalismens fundamentala struktur? Problemet är att det inte går att separera Main Streets välfärd från Wall Streets. Deras relation är icke-transitiv: det som är bra för Wall Street är inte nödvändigtvis bra för Main Street, men Main Street kan inte må bra om Wall Street går dåligt – och denna asymmetri ger Wall Street ett övertag.

Det vanliga ”nedsippringsargumentet” mot inkomstutjämning (genom progressiv skatt etc.) är att istället för att göra de fattiga rikare, blir de rika fattigare. Men denna skenbara attityd mot ingripanden innehåller egentligen ett argument för den pågående statliga interventionen: trots att vi alla vill att de fattiga ska få det bättre, är det kontraproduktivt att hjälpa dem direkt, då de inte är det dynamiska och produktiva elementet; den enda interventionen som behövs är att hjälpa de rika att bli rikare, och sedan kommer deras vinster automatiskt att sippra ner till de fattiga. Kasta tillräckligt med pengar åt Wall Strett, och de kommer slutligen att droppa ner på Main Street. Om du vill att människor ska ha pengar att bygga, ge dem inte direkt, utan hjälp istället de som lånar pengar till dem. Detta är det enda sättet att skapa genuin framgång – annars ger staten bara pengar till de behövande på bekostnad av dem som skapar välstånd.

Det är allt för enkelt att avfärda detta resonemang som ett hycklande försvar av de rika. Problemet är att så länge vi har kapitalism, finns det sanning i det: Wall Streets kollapps kommer verkligen att drabba vanliga arbetare. Därför var inte demokraterna som stödde räddningspaketet trots sina vänsterböjelser inkonsekventa. De skulle endast rättvist kunna kallas inkonsekventa om vi accepterar den populistiska republikanska premissen att kapitalismen och den fria marknadsekonomin är en omtyckt arbetarklassangelägenhet, medan statliga interventioner är en överklassstrategi för att exploatera vanligt hårt arbetande människor.

Stora statliga interventioner i banksystemet är ingenting nytt för ekonomin i stort. Själva härdsmältan är ett resultat av en sådan intervention: när IT-bubblan sprack 2001 bestämdes det att göra det enklare att få sin tilltro i ordning för att omdirigera tillväxten till hus. I sanning bär politiska beslut ansvaret för de internationella ekonomiska strukturerna i stort.

För några år sedan beskrev en CNN-reporter i Mali den internationella ”fria marknadens” verklighet. Malis två ekonomiska stöttepelare är bomull i syd och boskap i norr, och båda har problem eftersom att västländerna bryter mot de regler som de själva så brutalt tvingat på den tredje världen. Mali producerar bomull av högsta kvalitet, men USA:s regering lägger mer pengar på att skydda sina egna bomullsodlare än vad som finns i hela Malis statsbudget, så att Mali inte kan konkurrera är ingenting att bli förvånad över. I norr är gärningsmannen EU: EU subventionerar varje ko till kostnaden av 500 euro per år. Malis finansminister sa: vi behöver inte er hjälp eller råd eller lektioner om de välgörande effekterna från omåttliga avskaffanden av statliga regleringar; håll er bara till era egna regler för den fria marknaden, och våra problem kommer att vara över. Var är de republikanska försvararna av den fria marknaden nu? Ingenstans, för Malis kollaps blir konsekvensen när USA sätter ”vårt land först”.

> ” Vad som är ännu värre än partipolitik, är partipolitik som försöker framstå som opolitisk

Vad allt detta indikerar är att marknaden aldrig är neutral: dess handlingar är alltid ordnade efter ett politiskt beslut. Den stora frågan är inte ”statlig intervention eller inte?”, utan ”vilken typ av intervention?”. Och detta är politik: kampen om vem som ska bestämma villkoren som styr våra liv. Debatten om räddningspaketet handlar om framtiden för vårt sociala och ekonomiska liv, det mobiliserar till och med klasskampens spöke. Precis som många stora politiska frågor, är denna icke-partibunden (non-partisan). Det finns inget ”objektivt” expertråd att följa, var och en måste ta ett politiskt beslut.

Den 24 september avbröt John McCain sin kampanj och åkte till Washington, skanderande att det var dags att lägga partiskillnaderna åt sidan. Var denna gest verkligen ett tecken på hans vilja att lägga partipolitiken åt sidan för att kunna hantera de riktiga problemen som berör oss alla? Definitivt inte: det var ett ”Mr McCain goes to Washinton”-moment. Politik är just kampen om att definiera den ”neutrala” terrängen, vilket visar varför McCain”s förslag att nå över partigränserna var ett äkta politiskt utspel, en partipolitik under täckmanteln av icke-partipolitik, ett desperat försök att göra sin politiska position till allmän och opolitisk. Vad som är ännu värre än partipolitik, är partipolitik som försöker framstå som opolitisk: genom att framställa sig själv som Samhällets talare, reducerar en sådan politik sina motståndare till företrädare av speciella intressen.

Det är därför Obama gjorde rätt i att avfärda McCain”s rop om att senarelägga den första presidentdebatten och istället peka ut hur en ekonomisk krasch gör en politisk debatt om hur två kandidater ska möta krisen ännu viktigare. Clinton vann valet 1992 med sloganen ”It´s economy, stupid!”. Demokraterna behöver sända ut ett nytt meddelande: ”It´s political economy, stupid!”. USA behöver inte mindre politik, det behöver mer.

Fakta: Žižek

Slavoj Žižek brukar räknas som filosof, sociolog och kulturkritiker, under sina filosofistudier kom han att fördjupa sig i lacansk psykoanalys. Hans texter är många och har i Sverige publicerats bland annat i Aftonbladet och Dagens nyheter. Žižek har vunnit popularitet genom att kombinera komplicerade filosofiska teorier med populärkultur. Han har betecknats som något av en modefilosof och har vunnit stor popularitet över världen. 1990 ställde han upp i det slovenska presidentvalet, men förlorade.På svenska finns hans böcker Njutandets förvandlingar, Ideologins sublima objekt, Välkommen till verklighetens öken och Att låna en kittel översatta och utgivna.

Ursprungligen publicerad i London Book Review, översatt av Direkt Aktion

Kolossen rör på sig

Nyligen har en rad svenska fackförbund öppnat ett center för papperslösa arbetare i Stockholm. Initiativtagarna är några av LO-, TCO- och SACO förbunden. Organisationen Papperslösa Stockholm är också inblandat i projektet. Centret kommer att ha öppet varje måndag. Betyder detta att LO alltså ändrat uppfattning i frågan? Kongressbeslutet rekommenderar inte organisering av papperslösa men man säger sig nu alltså vilja ge olika former av stöd. Frågan om papperslösa har kommit upp på dagordningen i flera sammanhang det senaste året. Detta gäller i högsta grad frågan om facklig organisering. Förbunden är numera splittrade inbördes. Samma förbund som förra våren medverkade till att papperslösa arbetare på NK blev utkastade är nu ett av de mest drivande för organisering. Detta är naturligtvis välkommet, ett steg i rätt riktning, men det finns många saker man kan ställa sig frågande kring.

LO:s sega och styvnackade motstånd mot organisera papperslösa motstånd måste ses i sitt sammanhang. Stockholms LS medialt uppmärksammade konflikt med restaurang Lilla Karachi är ett tydligt exempel som visar hur styrkeförhållanden ofta ser ut på dagens arbetsmarknad: En ensam asylsökande syndikalist väljer att ta strid mot arbetsköparen. LO har kollektivavtal med restaurangen sedan länge men detta har i praktiken aldrig efterlevts. Facken är svaga eller frånvarande på olika sätt. Sådant ändrar man såklart inte över en natt genom att man öppnar ett nytt hjälpcenter.

I den mediala debatten talas det om papperslösa och migrantarbetare som antigen hot eller offer. Något liknande tycks genomsyra diskussionerna inom den reformistiska fackföreningsrörelsen. Vissa "förtjänar" uppehållstillstånd för att de ses som offer. Samtidigt framställs migrationen som ett hot mot "samhällsordningen", "samhällsekonomin" och mot "vår kultur". De som befinner sig längs ner i tjänstesamhället förtjänar att ömkas för. Att öppna ett center för en grupp är långt ifrån samma sak som att organisera på lika villkor. Det har kommit en rad böcker om papperslösa i Sverige den senaste tiden. Kristina Matsson ställer kritiska frågor i sin "De papperslösa och de aningslösa", men perspektivet är hela tiden just nationalstatens egennytta och hur synd det är om "de stackarna": "Hur kan Sverige tjäna på dem? Hur ska vi få en effektivare asylpolitik?"

Frontlinjen för den fackliga kampen handlar om att stå upp för de mest exploaterade, ofta är det just dessa migrantarbetare, det är också dessa som är svårast att organisera. Den rådande ordningen

> **Enligt Per Wirten, chefredaktör för tidskriften Arena bör vi försöka lösa problematiken med utnyttjande av papperslösa genom att satsa på Rättvisemärkt för även varor som producerats inom Europa.**

med ett globaliserat svartarbete hotas inte av varse sig medialt ömkande eller ens av ett nyöppnat center. Centrets syfte sägs vara att man ska hjälpa papperslösa som råkat illa ut. Detta låter inte speciellt offensivt, papperslösa anställs ju just därför att man kan ge dem sämre arbetsvillkor. I bästa fall blir centret en öppning för en facklig kamp som i större utsträckning når ut till nya grupper och tillvaratar alla arbetares intressen. I sämsta fall blir det helt tandlöst.

LO:s avgående förhandlingssekreterare Erland Olausson sa en gång att SAC hade som affärsidé att människor skall vara papperslösa. Hur unket detta uttalande än lät så har han antagligen rätt i att ett fackförbund som tar verkligen strider och inte är knutet till statsmakten potentiellt framstår som mer attraktivt för en person som gömmer sig och som har sämsta tänkbara arbetsvillkor. LO-förbundens syn på den så kallade informella sektorn är ytterligare en central fråga som lär bli en svårighet när det gäller just papperslösa. Om man organiserar papperslösa, borde man då inte också kunna organisera även människor som jobbar svart? En viktig frågan blir: Hur kan man utmana legalismen och kollektivavtalsdogmen ytterligare inom LO? Åter igen kan Lilla Karachi tjäna som exempel på LO:s hållning i frågan. LO-tidningens rubrik angående de krav som Stockholms LS riktade mot Lilla Karachi var: "Krävde mer betalt av svart avlönad". Syndikalisten Muhammad Riaz hade jobbat delvis svart, delvis vitt. Rubriken fokuserade på att demonisera svart jobbet trots att vi krävde att de skulle skatta för utbetalningen. Det finns inte en svart och en vit ekonomi, vi måste sluta upp med den distinktionen och istället tala om den jämngråa ekonomin. Det handlar ju inte om att dumpa några villkor, utan snarare om att skrämma upp och hota arbetsköparna på fler fronter och mera intensivt, i alla led av underleverantörer.

Enligt Per Wirten, chefredaktör för (socialdemokratins vänster liberala dåliga samvete) tidskriften Arena bör vi försöka lösa problematiken med utnyttjande av papperslösa genom att satsa på Rättvisemärkt för även varor som producerats inom Europa. Wirten menar att lösningarna är av klassiskt fackligt snitt: Det handlar om ett stärkande av den svenska modellen, se till att låglöneproduktionen flyttar utomlands. Per Wirtens tal om rättvisemärkt visar hur efterbliven den socialdemokratiska nationalismen är när det gäller att skapa motstånd genom facklig kamp i en allt mer globaliserad kapitalism.

> **Per Wirtens tal om rättvisemärkt visar hur efterbliven den socialdemokratiska nationalismen är när det gäller att skapa motstånd genom facklig kamp i en allt mer globaliserad kapitalism.**

Globaliseringen har lett till att den extrema ojämlikheten (mellan olika arbetargrupper) har spritt sig över

hela världen. Detta kanske låter som gammal skåpmat men inser vi

> **Detta kanske låter som gammal skåpmat men inser vi verkligen hur effektivt nationalstaten framställs som något naturligt och nödvändigt?**

verkligen hur effektivt nationalstaten framställs som något naturligt och nödvändigt? De berättelser som målar upp bilden av enskilda papperlösa som offer är en del av denna utveckling. En fråga man skulle önska att LO verkligen vågade konfrontera är hur kan man gå i konflikt med sin arbetsköpare utan att riskera att bli av med jobbet samt i förlängningen bli utslängd ur landet. För SAC egen del är de idéer idéerna om att organisera papperslösa i samma syndikat som alla andra välkomna. Samarbete mellan SAC och Ingen människa illegal borde också kunna utvecklas mycket mer. Att vara kriminaliserad som människa skapar en speciell situation, men borde inte vara ett hinder för liknande former för organiseringen. Den radikala fackliga kamp som tillvaratagande av papperlösas rättigheter kräver slås uppenbarligen allt mer repressivt ned på, men vad kunde polisen göra när Stockholms LS samlade 140 personer i Gamla stans gränder och när allt var så medialt bevakat? Maria Abrahamssons tal om "pöbelfasoner" på ledarplats visade sig vara en murbräcka för att ta erbjudas plats i mainstream media. När Stockholms LS Papperslösagrupp hade blockader mot restaurang Lilla Karachi sköt sig unghögerns galjonsfigurer sig själva i foten inför allmän beskådan. För en gångs misslyckades de med att lansera en snyfthistoria om en stackars småföretagare som blir utsatt av det stora stygga fackets mobbing. Kommer det nya centret ägna sig åt den "mobbing" som behövs? Är man beredd att verkligen rucka på legalismens strikta ramar? Facklig kamp för papperslösa utmanar alltid statsmakten i någon mening. Om Socialdemokraterna är en del av statsapparaten är det inte bara ett hinder för just detta i sig utan väcker också konkreta frågor som: Kan människor som har polisen efter sig känna sig trygga i fackförbund med koppling till statsorganen? IB-affären, någon?

Hjälpcentret "fyller en funktion" och det är just det som håller oss kvar vid själva grundproblemet. Ett fack måste göra mer än att "fylla en funktion", det bör utmana makten, det vill säga förändra vad som anses vara just "funktionellt". Den reformistiska arbetarrörelsen slöt upp bakom nationalstaten i stridlarmet i upptrappningen till Första världskriget 1915, och det har den tyvärr fortsatt göra sedan dess. Det räcker inte med en hjälpande hand för att detta sakll förändras, men det är ändå för väl att kolossen rör på sig.

Björn Hedlund

haram-tv

haram
hara´m (arabiska), i islamisk rätt det som religionen förbjuder, t.ex. visst beteende eller viss föda. Motsats: halal.

Faktiskt är jag ganska förvånad över att jag skriver en kritisk text mot Halal-TV, eftersom det var så uppenbart att det var just när Islam trädde in i SVT som journalister reagerade och blev upprörda av den religiösa vinklingen. Man tycks tydligen ha missat hur närvarande t.ex. Kristendomen är i SVT:s sändningar, det ses som normalt att sända t.ex. gudstjänster och andra tv-program med kristet innehåll. Det behövs tydligen att muslimer dyker upp i TV för att religiösa vinklingar ska ifrågasättas. Det är viktigt att skilja på kritik mot Halal-TV:s innehåll och att kritisera samhällets särbehandling av muslimer. SVT förstärker snarare islamofobin genom att särbehandla och "släppa in" muslimer i ett särskilt program, därför vill jag kritisera detta program.

Halal-TV är ett program på SVT som hålls av tre unga muslimska kvinnor. De är inga programledare som strävar efter att vara opartiska, utan programmet drivs utifrån deras personliga och religiösa perspektiv. Programmet handlar om hur de försöker hitta lösningar på samhälleliga problem och försöker förklara och lösa dessa utifrån deras religion. Det är också meningen eftersom de får driva programmet endast på grund av deras religiösa vinkling. Det påvisas genom meningar som "min religion säger..." och "profeten Muhammed sa...".

Det är slående att så fort man ser en kvinna med slöja i TV är hon där för att försvara sin religion. En del tycker att Halal-TV ökar förståelse och tolerans i en värld där islamofobin breder ut sig. Frågan är om inte Halal-TV är en del av islamofobin i vårt samhälle. Jag tycker att när det görs ett program om "muslimers åsikter" pekas dem ut som annorlunda och exotiska. Det målas en tydlig skiljelinje, som stärker och förtydligar "vi och dem perspektivet". Ökad tolerans och förståelse bör inte heller vara målet att sträva efter. Orden är missvisande eftersom man bara genom användandet av orden tolerans och förståelse påvisar och därmed också förstärker att det finns existerande skillnader. Ändå verkar tolerans mot Islam vara målet när islamofobi ska motarbetas, t.ex. finns det nu muslimska "fredsagenter" som ska föreläsa och möta frågor om islam. Jag vill gärna se något annat än vita medelålders män i SVT:s program, t.ex. unga muslimska kvinnor, som vanliga reportrar, programledare eller liknande. Då är de istället med i samhället på ett mer normal och jämlikt sätt, i stället för att bara synas i TV för att försvara sig.

Denna metod, att sträva efter tolerans och förståelse mellan olika kulturer, förstör möjligheten till att skapa gemenskap mellan människor. Det är viktigt att omskapa det starka identitetstänkandet och den stora betydelse den har i dag. Det är ett problem att människor känner stark identitet till sin etniska tillhörighet, då fokusen försvinner från klassperspektivet.

Spektaklet Halal-TV är dessutom väldigt flamsigt och inte alls djupgående eller problematiserande. Det gör programmet oseriöst och det blir svårt att acceptera att det då ges utrymme i SVT. Programledarnas åsikter som presenteras har också en väldigt konservativ och patriarkal syn på kön.

Jag vill gärna se dessa kvinnor i TV men på ett mer normal sätt, där de slipper försvara sig men ändå kan vara med i diskussioner i samhället. Program som de kan vara med och driva som vanliga programledare. Det är ett problem hur samhället agerar för att motverka fördomar och fientlighet. Att ständigt hänvisa till religion och peka på skillnader är missvisande och irrelevant, det gör gapet ännu större mellan kulturer och ökar segregationen i samhället ännu mer.

Johanna Hedlund

VILKET FINT HUS DET TAR VI

Illustration: HopLouie

OCKUPATIONSVÅG ÖVER SVERIGE

Under tre veckor i höstas deltog jag i ockupationen av en gammal funkisvilla i Lund som kom att bli känd som "Smultronstället". Det här är mina tankar kring vår ockupation och den senaste tidens ockupationsvåg i allmänhet.

En bakgrund

I Sydsvenskan kunde man den sjunde november läsa att man får köa i tre år för att få en enrummare i Lund. Vi som bor i Lund behöver inte läsa Sydsvenskan för att få reda på hur svårt det är att hitta en bostad, ja, om man inte pluggar juridik då och pappa betalat en 4:a i centrala Lund. Alla andra har antingen en direkt erfarenhet av svårigheterna att hitta bostad, eller känner någon som haft det.

Den direkta effekten är givetvis inte att alla som inte hittar en bostad helt plötsligt sover på gatan, även om det faktiskt är en reell risk. Istället bor man för många i för små lägenheter, flyttar runt mellan osäkra andrahandskontrakt eller sover på polares soffor. Orsaken till den här situationen är att det helt enkelt är en för dålig tillgång på bostäder. Billiga hyresrätter anses inte löna sig tillräckligt mycket för fastighetskapitalister och kommunen bygger hellre dyra och futuristiska bostadsrätter för att göra staden attraktiv för överklassen. Vi som underbetalda eller studerande ungdomar är helt enkelt inte tillräckligt rika och inflytelserika för att det ska finnas något intresse att tillfredsställa våra bostadsbehov.

I Malmöområdet finns en liknande situation där man trots en stor befolkningsökning hellre lägger pengarna på skrytprojekt som "bo 01" och "Turning torso" än billiga hyresrätter, trots att skrytbyggena är förlustaffärer som betalas med vinsterna från de höga hyrorna i miljonprojekten. Det här leder också till att folk som hittar en bostad tvingas acceptera riktigt pissiga villkor i standard och hyror. Genom en "reservarmé" av bostadssökande drivs vinsterna upp.

En annan bakgrund

I Göteborg och Umeå har det under de senaste åren vuxit fram ockupantrörelser som har inriktat sig på att kämpa för att skapa "autonoma utrymmen". Under kortare tider har man ockuperat olika sorters övergivna byggnader (i Umeå: en tullkammare, ett bostadskvarter, en föreningslokal och ett djursjukhus, i Göteborg: ett stationshus, en restaurangbåt och en konstinstallation) med krav på att få använda dem att staten eller fastighetsägarna ställer andra lokaler till förfogande i utbyte, som självstyrande allaktivitetshus, så kallade "sociala center".

Liknande rörelser finns på många platser i Europa, och även i närbelägna städer som Oslo, Trondheim, Helsingfors och, viktigast för den skånska rörelsen, i det

närbelägna Köpenhamn. Många av oss blivande husockupanter följde kampen för ett nytt ungdomshus, och flera var även över och deltog i demonstrationer, aktioner och kravaller. Man fick med sig många användbara erfarenheter därifrån. Den viktigaste var kanske att man faktiskt kan vinna och få igenom något av det man kämpar för.

Smultronstället

I Lund började folk diskutera möjligheten att lösa problemen med sin bostadssituation genom att ockupera ett hus. Vi kollade upp övergivna hus och involverade fler personer i planerna. När det stod klart vilket hus som skulle började vi jobba mot ett datum då det skulle bli av. Vi tog oss också tid att överväga vilket utgångsläge vi skulle ha och vilka problem vi skulle ställas inför. På något sätt så verkar det ofta finnas en skillnad mellan vad man inom autonoma grupper anser borde vara det bästa tillvägagångssättet vid aktioner och hur man faktiskt utför dem. Den här gången pratade vi faktiskt igenom hur vi skulle förhålla oss till allt från tidningsreportrar och poliser till grannar och andra aktivister och såg till att förbereda barrikader, mat, vatten och sovplatser. Självklart gick inte allting efter planerna och andra oförutsedda problem dök upp, men vi hade alltid stor nytta av förberedelserna. Förenklat skulle man kunna säga: vet hur man ska göra för att saker ska bli rätt, så är det inte svårare än att sätta igång.

Själva ockupationen var något av det intensivaste jag någonsin upplevt. När jag tänker tillbaka på hösten känns de tre veckorna mellan att ockupationen offentliggjordes och Smultronstället revs som flera månader. Adrenalinet och spänning inför att snuten skulle dyka upp, glädjen i det kollektiva skapandet, uppmuntran och stödet från människor som ingen av oss träffat förut och kärleken till alla kamrater. Allt smälte samman och jag minns att jag många gånger tänkte ”det här är det bästa jag varit med om att göra”.

I den gamla funkisvillan arbetade vi tillsammans med att skapa en funktionell och meningsfull livsmiljö, och efter hand hade vi gjort allt från att lösa problem med vatten och avlopp, byggt ordentliga sängar, till att skaffa fram en TV, ett Playstation, och måla om. Vi genomförde också ett hiphop-jam i vardagsrummet.

Husets funktion

Att ha ett ockuperat hus visade sig också vara mycket värdefullt för oss som rörelse, det blev en yta där vi kunde knyta nya kontakter och en plattform att föra fram vår politik. Mängder med olika nyhetsmedia sökte upp oss och frågade faktiskt ”varför gör ni det här” och publicerade sedan svaren. Genom att peka på bostadsbristen vilket är ett problem som alla redan var medvetna om fick vi även mycket förståelse och därmed stöd för vår militanta ”problemlösning”.

Den här situationen ställde politikerna och fastighetsägarna i Lunds kommuns bostadsbolag handfallna, i början verkade de inte ha förstått vad som hände och uttryckte förhoppningar om att huset skulle överges frivilligt. När vi väl etablerats som trevliga ungdomar med en i allmänhetens ögon legitim anledning att ockupera huset stod de inför valet att vräka oss och därmed avslöja det människofientliga skitsystem de är en del av, eller låta oss vara kvar och följaktligen ge efter för vår kamp. Det senare alternativet skulle ha skapat en rad nya problem för dem, varav det mest grundläggande är att det skulle ha visat att allt handlande inte nödvändigtvis måste följa kapitallogiken, utan att kommunismen är en verkligt möjlig rörelseriktning.

Tillslut valde de det första alternativet och genomförde en ganska brutal vräkning av de ockupanter som låg och sov på tisdagsmorgonen för raskt riva huset och därigenom omöjliggöra en återockupation. Ett agerande som fördömdes från flera håll, inte minst av vanligt folk som blev intervjuade på gatan i olika nyhetsmedia. Vi hade helt enkelt satt dem i en omöjlig situation där de valde den för dem minst dåliga lösningen.

Samtidigt ska man inte glömma bort att de ju faktiskt tog vårt hus ifrån oss, hur mycket stöd vi än hade i samhället. Direkt efter vräkningen följde demonstrationer, en ”politikerföraktsvecka” och två nya ockupationer under sloganen ”tar ni ett från oss, så tar vi två från er”, men i den nya situationen där kommunen redan var bad guys och vi inte hunnit etablera husen som ockuperade så behövde de inte tveka inför att sätta in kravallpoliser för att vräka oss. Vi har alltså inte kunnat utnyttja den rörelse som skapades och det stöd den fick till att ta ett nytt hus – än.

Ockupationens konsekvenser

För husockupantrörelsen i Lund är på inget sätt död. Just nu pågår ett intensivt arbete med en ”ockupationsfestival” som går av stapeln 16 maj. Förhoppningsvis kommer den att locka ut hälften av Lunds unga på gatorna och lika mycket folk från andra platser.

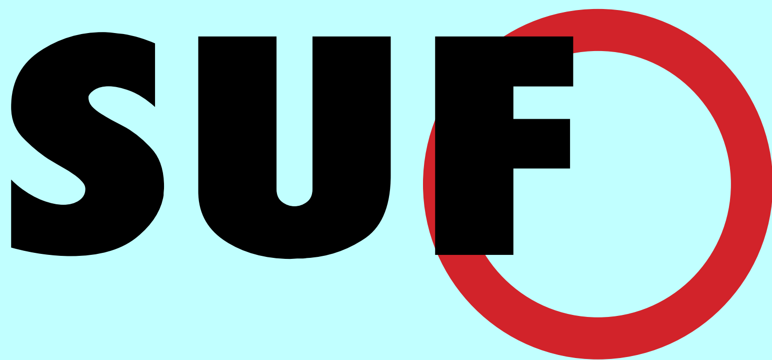
Samtidigt har vi redan uppnått något långt utanför vår egen stad: i Malmö och Simrishamn ockuperade andra aktivister hus i solidaritet med oss, och ockupantrörelserna i Göteborg och Umeå verkar ha fått ny fart av våra initiativ. Men spridningen har även skett till helt andra grupper och runt om i landet har ockupationer tagits upp som en praktik för att genomdriva sina krav av folk som stått upp mot sina fastighetsägare.

Anhöriga till vårdtagare på äldreboendet ”Väduren” hotade med att ockupera byggnaden när politikerna ville stänga ner verksamheten. Pensionärer i Umeå hotar att ockupera den nedlagda ”Radiomastens förskola” som de använder som social mötesplats trots att politikerna vill riva den. I Stockholm genomförde byggnadsarbetare en ockupation av en byggarbetsplats när de inte fick ut sina löner. I Malmöstadsdelen Rosengård ockuperade ungdomar den källarmoské som de använt som fritidslokal, något som vid vräkningen utvecklade sig till kravaller och ett uppror mot bostadsförhållandena och polisrepressionen som gick långt bortom lokalfrågan och ockupationsformen. Alla dessa kamper hade säkert fått olika uttryck även utan våra ockupationer, men gissningsvis hade de inte varit lika radikala. I Rosengård uttryckte t.ex. ungdomarna själva att de blivit inspirerade av våra ockupationer i Lund och Malmö.

För att sammanfatta resultaten så knöt vi massa nya kontakter och skapade en husockupationsrörelse i vår stad. Vi satte frågan om bostadsbrist högst upp på agendan i media och den politiska diskussionen under en lång tid. Det är spännande och glädjande att se hur man genom att ta en känd kampform som husockupationer och utveckla den kunde följa hur den plockades upp långt utanför våra egna kretsar. De autonoma modeorden om att ”utveckla, sprida och cirkulera kamper” känns helt plötsligt mycket mer levande och självklara.

Erik Andersson

Nyfiken på syndikalismen?

Syndikalismen är snarare än en politisk ideologi ett sätt att organisera sig. Genom facklig kamp och frihetlig tradition kämpar syndikalister världen över för arbetarklassen och socialismen. I Sveriges företräds syndikalismen främst av SAC (Sveriges Arbetares Centralorganisation) och SUF (Syndikalistiska Ungdomsförbundet), men syndikalister och syndikalistisk organisation hittar du på allt ifrån din arbetsplats till folkrörelserna och din lokala idrottsklubb. Direkt Aktion är Syndikalistiska Ungdomsförbundets tidning.

Läs mer om SUF och om hur du kommer i kontakt med din lokalklubb på

www.SUF.cc

Här finns vi:

SUF Arboga/Köping
SUF Borås
SUF Göteborg
SUF Gävle
SUF Halmstad
SUF Jönköping
SUF Kalmar
SUF Karlshamn
SUF Karlskrona/Ronneby
SUF Karlstad
SUF Kristianstad
SUF Kramfors
SUF Lidköping
SUF Linköping
SUF Lund
SUF Malmö
SUF Norrköping
SUF Nyköping
SUF Simrishamn
SUF Stockholm
SUF Sundsvall
SUF Söderhamn
SUF Uppsala
SUF Västerås
SUF Växjö
SUF Östersund
ÖSUK (Örebro Syndikalistiska Ungdomsklubb)

VAD VILL SUF?

- Syndikalistiska Ungdomsförbundets principförklaring

Kapitalismen

Vi lever i ett klassamhälle där människor ständigt delas in i två grupper; arbetarklass och borgarklass. Borgarklassen lever av – och försöker kontrollera, det arbete vi utför. Därför står vi och borgarklassen i motsättning till varandra och för en ständig kamp om kontrollen över arbetet och mervärdet.

Arbetarklassen

Arbetarklassen är inte en homogen grupp. Borgarklassen försöker utnyttja våra skillnader för att splittra oss. Rasism, sexism och homofobi är alla exempel på strukturella förtryck som vi måste uppmärksamma och bekämpa. Dessa förtryck existerar enligt en egen dynamik oberoende av kapitalismen, men förstärks av densamma. Kampen mot dessa strukturella förtryck är en del av klasskampen som inte kan undantas eller åsidosättas. Kapitalismen är internationell och därför måste även motståndet vara internationellt. Arbetarklassen har ingen nation.

Strategi och metod

Vi arbetar utomparlamentariskt genom direkt aktion. Direkt aktion innebär handling utan ombud, att vi själva direkt ingriper i den ekonomiska verkligheten, utan omvägar genom politiska partier eller lobbyorganisationer. Vi betraktar staten som ett arv från den borgliga eran vars intressen och organisation står i motsättning till vår kamp. Vi är därför fiender till staten. SUF organiseras istället federalistiskt, vilket innebär att beslut fattas lokalt av dem som berörs. Vi är revolutionärer och därför måste vi bryta systemets ramar; lagar kan inte begränsa våra arbetsmetoder.

Klasskampen

Klasskampen förs ständigt på arbetsplatser, skolor, bostadsområden och överallt i samhället. Den finns alltid närvarande i olika former, ibland organiserat och ibland spontant. SUF: s uppgift är att stödja, delta i och utveckla de kamper som redan förs.

Syndikalismen

Syndikalismen är en lång tradition av hur människor i klassamhället tillsammans organiserar sig för att vinna frihet, rättvisa och värdighet. SUF: s uppgift är att vara en länk mellan syndikalismens kompromisslösa historia och våra konkreta erfarenheter som ungdomar i klassamhället. SUF är ingen fackförening, vi för vidare syndikalismens kamptradition samt försvarar våra medlemmar och arbetarklassen i hela det samhälle vi vill förändra.

Den sociala revolutionen

Vårat mål är den sociala revolutionen, upplösningen av klassamhället och staten och där med upplösandet av dess sociala hierarkier. I ett framtida klasslöst samhälle tas beslut direkt av dem som berörs och produktionsmedlen står till samhällets förfogande.